

Satalice – Vinoř

Je začátek února 2025. Je to letos u nás v Praze taková zima - ne zima, nepatrné noční mrazíky, přes den oblačno a teploty nad nulou. Pro další vycházku turistické party stačí „malíčkosť“, vybrat slunečný den bez protivného, lezavého větru. Museli jsme pár dnů počkat a takový den je tady, druhá sobota v měsíci. Počasí vhodné i do lesa, který je víc lužním lesem než parkem, který má v názvu. **Je to Vinořský park a Satalická bažantnice** na severovýchodním okraji Prahy.

Pozvánka na výlet zvala do míst, které vlastnili od 18. století **Černínové z Chudenic**, významný český šlechtický rod založený již v roce 1200. Vinořské panství získali Černínové prý s laskavým císařským svolením. Tak se pomalu rodila takzvaná vinořská linie Černínů a jejich rodový znak.

V roce 1724 si nechali Černínové navrhout významným barokním architektem Františkem Maxmiliánem Kaňkou ve Vnoři zámek s anglickým parkem, a protože vlastnili kolem Vnoře rozsáhlé pozemky, vypracoval architekt Kaňka barokní osnovy celé okolní krajiny. Zahrnovaly kromě Vnoře a Satalic také Ctěnice a Satalice, vše propojeno alejemi a parky s drobnými stavbami, nechyběla v nich boží muka i křížky u cest.

Pojďme se tedy podívat, jak ta naše sobotní vycházka probíhala. Autobusem od metra jsme přijeli na jihozápadní okraj **Satalické bažantnice**. Z pohledu návštěvníka je to v Satalicích nejzajímavější místo. Nejenom nedalekým vchodem do obory ale je tu i prastará hájovna a hlavně **kaple svaté Anny** se skupinou vzácných lip jejich „ochránců“.

Time	Temp	Weather
06	-1°	5°
06	-1°	4°
07	-1°	4°
08	-1°	4°
09	1°	5°
10	3°	4°
11	3°	4°
12	4°	4°
13	5°	4°
14	5°	4°
15	5°	4°
16	4°	4°
17	4°	4°

Zajímavý příběh vzniku kaple popsal místní kronikář. Od nepaměti zde prý stávala malá kaplička. Je to již více jak 300 let co tudy projížděla v kočáře hraběnka Šporková jedoucí do Lysé nad Labem. A právě tady před kapličkou pocítila porodní bolesti a v zájezdním hostinci naproti kapličce porodila zdravou holčičku. Z vděčnosti za úspěšný porod slíbila vystavět na tomto místě velkou kapli. Tak se i v roce 1714 stalo. Jako poděkování nechala kapli zasvětit svaté Anně, patronce „šťastných porodů“.

Ve druhé polovině 18. století bylo kolem kaple vysazeno **5 lípek**, měli kapli symbolicky chránit a vytvářet blahodárný stín v letních měsících. Je to vlastně neuvěřitelné, jsou zde dodnes, až na jednu, ta se zlomila v roce 2003 během vichřice, co se přehnala nad Českem. Zlomenou lípu nahradila v r. 2014 nově vysazená lipka při příležitosti 300. výročí otevření kaple sv. Anny. Staré lípy spolu s kaplí jsou prohlášeny významnou kulturní památkou ČR. Co takové památné místo kdysi pro satalické znamenalo, vyjadřuje pěkně následující **básnička – písnička**:

Satalická kaplička – náladová písnička

Slyšte vzkažku o vesničce nemalé – háj v zeleni z jara zaplane. Kaštanová alej květem hýří, mámivou vůni kolem šíří, korunou však všeho slavné pouti jsou, celičký kraj do Satalic přivedou. Tančívá se do sytosti, mladým – starým ku radosti. Z večerem pak vzpomínáme místečka jež dobře známe: U háje, u háje satalická kaplička v zeleni ukrytá je skoro celičká, lepšího místečka není snad ani, jakoby stvořené k milování. U háje kaplička v tom stromoví, ta přece nikomu nic nepoví. Slova napsal Míla Kittler.

Míla Kittler před více jak sto lety ač nevědomky popsal naši dnešní procházku. Vesnička nemalá, to jsou přece Satalice, háj – to je obora, bažantnice, kaštanová alej co květem hýří – právě ta nás má nasměrovat k vinařskému parku. Nahlédli jsme do částečně otevřené kaple, ocenili kmeny starých lip a kolem hájovny jdeme do obory. Ta byla tehdy navržena ve francouzském stylu. V 19. století se bažantnice mění na krajinářský park a nás v 21. století již vítá přírodně chráněný biotop se starými stromy, jehož obnova se provádí s ohledem na podíl nové výsadby a podíl starých a odumřelých kmenů potřebných k životu vzácných druhů hmyzu.

Zastavili jsme se na palouku, který dříve sloužil k výřadu zvěře během honů. Palouku dominuje čtyř kmen dubu letního, druhého nejmohutnějšího dubu v Praze. Stáří přes 200 let, obvod kmene 675 cm.

Jsme venku z bažantnice na okraji kaštanové aleje, květem dnes sice nehýří, na začátku února je to jen hezká představa, ale staré kaštanovníky jsou ve volné krajině krásné i v zimě, osnovu barokní krajiny doplňují dokonale, je to vidět i na našich snímcích. Lze si jen přát, aby je v budoucnu úplně nevyhubil významný škůdce klíněnka jírovcová, ta potvora co vyžírá vnitřní pletivo listů a ty tak hnědnou již během léta. Byla k nám prý zavlečena z Makedonie a Jirovec Madal neboli kaštanovník je jí vážně ohrožen.

Prošli jsme alejí rozhlédli se po okolí a je před námi **Vinořský park**, kdo čeká uhrabané cestičky, lavičky k odpočinku a dětská hřiště bude trochu překvapen. Po stovkách let od svého vzniku se park změnil na klasický lužní (silně podmáčený) les s cenným biotopem o rozloze 35 hektarů. Střídají se velmi staré nebo odumřelé olše, duby, jasany, javory a to vše mezi tůněmi, rybníky a pískovcovými skalními výstupy. Téměř vše ponecháno přírodě, odstraňují se pouze padlé kmeny přes cestu.

Zastavujeme **U Kamenného stolu**. Není to hostinec nebo dokonce restaurace. Je to turistická zastávka u rybníka s ostrůvkem uprostřed a zároveň jedno z nejhezčích a nejromantičtějších míst vinořského parku, z východní strany je lemováno zajímavou a mohutnou pískovcovou skálou. V jejích, před lety uměle vytvořených výklencích prý byly během honů vystavovány ty nejlepší trofeje.

Naše trofeje budou skvělé snímky pohotově vytvořené pro kroniku Jiřinou a Hanou

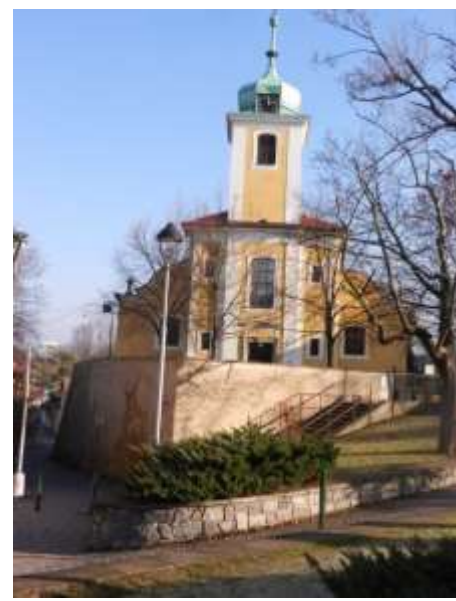
Cesta parkem končí dalším rybníkem „ U Pohanků“, definitivně opouštíme zajímavou divočinu a míříme do skal přímo ve Vinoři.

Říká se tu v **Podskalí**. Je to tady tak trochu zvláštní druh bydlení. Domky ale i luxusní vily jsou téměř přilepeny na pískovcový masiv až 10 metrů vysoký, některé jsou do skal doslova zavrtány. Vydlabané sklepy ve skále jsou tu docela běžné. Unikátem je točité schodiště na vrch skály.

Držíme se skalního masivu a vinořského potoka, chceme se ještě závěrem podívat na vinořské náměstí. Přes kamenný můstek tam vede úzká ulička. Zabloudí sem jen pár lidí, nejspíš těch co si zjistili, že jenom tady je k vidění prastará pod povrchem zapuštěná vinořská studánka „Pod Křížkem“. Křížek nad studánkou je datován rokem 1800.

Zdolali jsme mírné stoupání a jsme na náměstí ve **Vinoři**. Tady se nezapře ruka barokního architekta **Františka Maxmiliána Kaňky**.

Nejen kostel Povýšení svatého Kříže ale i fara, vrchnostenská váha a další stavby barokně upravil v duchu venkovské architektury své doby.

Střed náměstí zdobí barokní sousoší pocházející z dílny českého sochaře a řezbáře **Ignáce Františka Platzera** z roku 1755 a Strom přátelství buk červený, dar partnerské obce ze SRN. Cestou z náměstí jsme se ještě zastavili u fary, na níž je pamětní deska setkání představitelů protikomunistického podzemí ze září roku 1948. Jeho účastníci byla také Milada Horáková v roce 1950 komunisty popravená.

Z vinořského náměstí je to poslední půl kilometr ke zdejšímu hřbitovu. U vchodu jsou památníky na oběti obou světových válek. Na hřbitově je monumentální hrobka vinořské linie šlechtického rodu Černínů. Hrobka je památkově chráněná jako kulturní památka.

Tady před vinořským hřbitovem za docela pěkného zimního počasí naše vycházka končí. Připravili ji Mirek a Zdenka Bernátovi, kronika Mirek, zajímavé fotky pořídily Jiřina Žipková a Hana Mašková.

V Satalicích a ve Vinoři 8. února 2025.

